

העם

מערה אפלטונית

כנאה למדינה אשר בראשה עומד חובב אפלטון מושבע, דמה המצב בה השבוע למי של מפורסם של החכם היווני הגדול.

מעשה באסירים שהיו כלואים במערה. החלון היחיד היה מעל לראשיהם, כך שלא יכלו להסתכל החוצה. מבעד לחלון הסיל האור על הקיר שממול את כל האנשים שהתהלכו בחוף. האסירים ראו רק את הצל הזה. אבל נדמה היה להם שזו המציאות.

אורח. ישראל, הכלואים במערה חשוכה של קנוניות מפלגתיות, ראו השבוע כמה וכמה מאורעות שנראו להם כאמיתיים. הם לא יכלו לנחש שהיו אלה חזיונות-תענוגים, הדים קלושים ומסולפים של תהליכים אמיתיים שנשארו חבוים מעיניהם. העתונות, המשרתת כולה אינטרסים מפלגתיים, דאגה לכך.

אם צעקו מזכירי לשכות חסם על מצב האבסלה, אם איימו מנהיגים דתיים במשבר ממשלתי בגלל החזיר, אם ניבאו העתונים את מינויו של משה שרת לתפקיד מזכיר מפא"י (ראה להלן) — האזרח לא יכול היה לנחש שכל אלה היו תמרוני הסוואה שביטאו למעשה דברים שונים לחלוטין.

מעולם לא היתה דרושה עתונות בלתי-

מזקי רפפורט

לא כדאי לנגוע במצורע

תלויה בישראל כמו עתה. כדי לשפוך מעט אור לתוך המערה האפלטונית.

תעסוקה

בהלה מתוכננת

מי שקרא את דבר הודעו, מספר המובילים הגיע ל-12 אלף. המצב הולך ומחמיר. דרושים אמצעי חירום, כדי למנוע שואה.

היחידים שלא הודעו, למקרא הבשורה הנוראה, היו שני הגברים שהמציאו אותה: איש אחדות-העבודה חובב מכנסית-הרכיבה ברל רפפורט, ואיש-מפא"י הערמומי זלמן ("זימאה") מילשטיין, שניהם מנהיגי לשכות העבודה וחברי מחלקת התעסוקה של ההסתדרות.

ריפוי בהלם. לא היה צורך בכשורות מפחיתות, לולא נזכר לפתע פנחס רוזן, שר הפרוגרסיביזם, כי בשעת הקמתה של הקר אלציה הנוכחית הסכים בי. גיי. להלאים את לשכות-העבודה.

רוזן דרש את פדיון השטר. כמה שרי מפא"י נטו להשקפה זו. הצעה מתאימה הרי נזה על שילוח הממשלה.

לשכת העבודה הכללית-כביכול היא למעשה פרציה של מפלגות-הפועלים, מי מפס על פועלי-אגודת-ישראל. היא מהווה את אחד המכשירים העיקריים להכנת הסועל

היכון לזרם דולארים גובר והולך השנה. הדאגה לשלומה של המדינה, לאור עיסקות הנשק הערביות, דירבנה את יהדות אמריקה למאמץ שיגרם לשיא חדש בהכנסות המגביות, שאולי יעלו אפילו על השיא של 1948. גם המענק האמריקאי, בתוספת עיסקה גדולה של מתן עודפי מזונות, יגיע לסכום ניכר מאד.

משטמין עולה לחזור למפת העולם. אם יצליחו המאמצים של בריטניה למנוע סופית את הצטרפות ירדן לגוש המצרי, ינסה עבד אל-נאצר לתמוך בתנועת-השיחור של ערביי ארץ-ישראל שממנוב לירדן. המטרה: הקמת מדינה עצמאית של ערביי פלשתינה, בחסות המופתי חג'י אמין אל-חוסייני.

שרת לא יהיה מזכיר מפא"י. נסיונותיו של בי. גיי. להיפטר בצורה זו משרת נכשלו. הודות להתקפה המרוכזת של ידידי שרת בממשלה ובעתונות.

אין גם כל סיכוי כי גורדה מאירסון תרד מן הממשלה לתפקיד זה. שמה החזק בענין זה רק כדי להמתין את הגלולה לשרת. אולם עתה גדולים הרבה יותר סיכויי של אחוז אבריא לתפקיד זה. אפשרות אחרת: אחת המניות הצעירות המרכזיות של מפא"י, בן מושבי-עובדים, הממלא כיום תפקיד מרכזי באחד משרותי המדינה.

מצב זה לא ימנע את חזרתו של פנחס לבון, שיתמנה כמזכיר ההסתדרות במקום נמיר. נמיר יזכה בתפקיד נכבד ביותר בשורות החוף.

בי. גיי. ישתלט גם על עניני המרחב במשרד-החוף. במקומו של גלעון רפאל, המנהל המתפוסט של מחלקת המזרח התיכון במשרד-החוף, יבוא יצחק לבון, איש אמונו של ראש-הממשלה.

משלחת הקונגרס היהודי לברית-המועצות תתמזהמה. כל הידיעות בענין זה היו מוקדמות. המשלחת לא תצא לפני הקיץ הבא, אזורי שיבקרו בברית-המועצות מספר ניכר של עסקנים יהודיים שלא טן הקונגרס היהודי העולמי, ביניהם המזכיר המדיני של אגודת ישראל הארי גודמן, היושב בקביעות בלונדון.

למרדכי אורן לא צפויים ימי מרגוע כשיחזור מבית-ההכרעה. מתגבשים והולכים החוגים הוורשיים הקמת ועדת-חסידיה ציבורית שתחקור בכל פרשת-אורן, החל מיציאתו לחוף-לארץ, דרך עדותו בעשש סלאנסקי ועד לשחרורו.

הירוק היחסים בין מצריים וסיריה-העממית בחודשים הקרובים יעמיד את הודו וזוירמה בנוצב חדש. התגברות היתודות הקומוניסטיים בשתי מדינות אלה עלולה להעסיק בקרוב את מדינאי המערב. מסקנה אפשרית: נסיון מוגבר לשחד את עבד אל-נאצר.

באירופה תצופ מחדש ההצעה להקים פדרציה קומוניסטית בלגנית, שתכלול את יוגוסלביה, בולריה ואלבניה. הדבר עשוי להיות התוצאה העיקרית של ביקור טיסו במוסקבה. אחרי שהצעה קודמת מסוג זה, שהיתה עשויה להשליט את טיסו באירופה המזרחית-דרומית, הוכשלה על-ידי סטלין על-ידי הקרע הגדול. אם יקום הדבר, יבצל עמילא את ברית יוגוסלביה-יוון-טורכיה, יסכן את האגף המערבי של ברית בגדאד.

הסערה תוסיף להשתולל באי השכן. ביקורו של מושל קפריסין, המרשל סיר ג'ון הארדינג, בלונדון, לא ישנה דבר. לפי שעה לא תשנה בריטניה את החלטתה ללחוס עד טיפת הדם האחרונה על קפריסין, עדן וסנינגפור.

יהודי בריטניה עומדים לדרוש חק בהכרעה בקשר לחלוקת כספי המגביות היהודיות המאוחדות הנאמפים בארצם. דרישה זו צצה אחרי ביקורו של אליעזר ליבנה בבריטניה, שם הסביר ליהודים כי עליהם להתערב בזולות הכספים כדי למנוע שימוש לרעה בתרומותיהם. הדבר יחריף עוד יותר את היחסים בין מפא"י וליבנה.

לחובבי עתירות: גילויים מפתיעים חדשים בקשר למגי לות הגנזות יפורסמו בקרוב על-ידי יגאל ידין. הגילויים ישפכו אור חדש על מרד בירכוכב.

רמטכ"ל קודם אחר מאיים בגילויים מסוג אחר. מרדכי מקלף הודיע שאם לא יימנע שר-הפיתוח מפרסום הערכותיו על אפשרויות תפוקת ים-המלח, ששקלף מתנגד להן, יאלץ לגלות לציבור את דעתו שלו.

גילוי מנסציוני מסוג אחר: אם יחליט ד"ר ישעיהו ליבוביץ לפרסם את חליפת המכתבים שהיתה בינו לבין דוד בן-גוריון, על אף התנגדותו של בי. גיי, תשמע המדינה לראשונה על סגירת תיקו של איש צמרת מפורסם. יהיה זה אחד מפרקי הספרות המעניינים ביותר של התקופה.

חדשה מפרותית אחרת: ש"י עגנון עומד לפרסם ספר על עירו ביטשאטש בשם בתוך עירי. הדבר יאכזב את חסידיו שקיוו שיפרסם את הרומן שלו שירה, הקתוב על דקת העלייה מגרמניה וכולל סיפורי אהבים וניאון בין פרופסור של האוניברסיטה העברית לבין אחות רחמניה בשם שירה.

בעלי מכוניות בתל-אביב יכולים כבר להמין את פרומותיהם. בקרוב יקמו מדחנים לגביית דמי חניה ברחובות העיר. תכניות עירוניות אחרות: הקמת מוזיאון עירוני גדול לתולדות העיר, הקמת שוק עירוני באזור מנשיה.

לרצון מפלגתו. למסור מכשיר זה לידי המדינה — בעיני רפפורט וחבריו — היה מעשה סירוף.

מנהיגי הלשכות ידעו כי מרפאים מטורפים על-ידי הלה חשמלי. הם החליטו להפעיל הלה דומה: יצירת הלה כללית. אם ייראה מצב התעסוקה כחולה צרעת, כך חשבו, לא תריצה הממשלה לקבל אותה לידיה. וכי מי ריצה להכניס את ראשו למיטה חולה?

בסוף השבוע היה נדמה כי שיטת-ההלה הועילה. ההתלהבות של מלאימי הלשכות התקררה באופן ניכר.

יחסים מרחביים

ניתוח אחרי המוות

בקהיר הוסיף איברהים עיואת, הכתב בן ה-29 של רוז אל יוסוף, להתנהג כאילו חדר בגבורה עילאית לארץ אויבת, הצליח לרמות את ראש ממשלת-ישראל ותרסר שרים ואישים אחרים. מאמריו אמנם עורו לניסוח בלב הערבים כבוד חדש לכוחה של ישראל, אולם הם היו מטובלים ברוטב חריף של השמצות.

אותה שעה ישבו בירושלים האנשים שידמו את המפעל היפה. ניסו לנתח לעצמם כי צד זה קרה שרעיון טוב הפך לחרבון מורד גה ראשונה למדינה ולממשלתה. היה זה נייח-אחרי-המחול, מן הסוג העצוב ביותר.

טימטום של חלם. כשאך הובא עיי זאת לארץ על-ידי ממשלת ישראל, בהסחר אה של עתונאי דרום-אמריקאי, נשמר היסוד בקפדנות בפני עתונאי ישראל. אולם המנהל הזר של סוכנות-ידיעות אירופית חי שובה שמע עליו, התנדב מיד להודיע על כך לעתונות העולם.

היתה זאת הצעה טובה: אם אמנם התחייבה הממשלה לשמור על הביקור בסוד, מסרי בה בלתי-מובנת, הרי לא חייב הדבר עתונאי זר. ביקורו של כתב מצרי בארץ היה הריסך מיד לסנסציה כינלאומית. עיואת לא יכול היה עוד לסעון כי ביקר בארץ בגניבה.

עתונאי אחד הציע כי תיערך מסיבת-עתור נאים רשמית, בו יוצג המצרי לחבריי-מקצועו בארץ. דובר הממשלה יכול היה לציין במיסיכה זו כי עיואת נחבל בסבר פנים יפות מתוך כבוד לחופש העתונות, וכי הוא רשאי לכתוב בחוורו ככל העולה על רוחו. הדבר היה רוכש לישראל אהדה נלהבת בכל עתורני העולם, מקהה מראש את העוקץ של כל השמצה אפשרית.

אולם בסמטום הראוי לחלם, דחתה הממשלה את כל ההצעות, נכנסה בעניינים פקרות למצב שהפכה מגוחכת לעיני העולם כולו. כשנעשה הנוק, פנתה הממשלה המיבווישת לאותו עתונאי זר, ביקשתו לפרסם עתה את הידוע לו. חשוכת העתונאי הנרגז: "עכשיו לא!"

סיכס השבוע דיפלומט זר בתל-אביב: "הרעיון היה מצויין, אך הביצוע היה רע."

ארגונים

הספורטאי הפסיד

ג'וזמן רד"י קריאה מפתיעה זו בקעה השבוע מכמה חלונות של בנין התאחדות הספורטאים בשות רוטשילד בתל-אביב. מי אחורי החלונות המוארים ישבו אנשים שאינם רגילים לצעוק. אלא להתמקח: חברי הוועצה הארצית של ההתאחדות, הגוף הכלכלי היחיד במדינה המהווה כוח פוליטי של ממש.

אפרים גוזמן, שניסה לשוא לחדור לכנסת על סמך הסיסמה "בסיס איתן לאיש הקי" טן "לא התרגש. הוא השקיף סביבו, הבין כי אינו עומד על בסיס איתן. תמרן יטה נכשל לחלוטין.

היו"ר לא שילם. הרעיון לתמרן זה עלה בלבו כאשר שם לב, במקרה, כי שלמה פרלשטיין, יושב-ראש ההתאחדות וח"כ הצי"כ, לא שילם את מסי ההתאחדות כסדרם. מכאן היה רק צעד אחד לפעולה: ועדת הבחירות הוציאה את פרלשטיין מרשימת המועמדים למועצה הארצית של ההתאחדות.

הכל נראה בסדר. גוזמן הציע כיושב-ראש ההתאחדות את יוסף יזניץ, בעל חנות למי